

Grundläggande granskning av Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg för 2024

Building a better
working world

Innehåll

1. Inledning.....	2
1.1. Bakgrund.....	2
1.2. Syfte och revisionsfrågor.....	2
1.3. Avgränsning.....	2
1.4. Revisionskriterier.....	2
1.5. Genomförande.....	3
2. Granskningsresultat	3
2.1. Styrning av verksamheten.....	3
2.2. Ekonomi i balans.....	4
2.3. Internkontrollprocess.....	5
3. Sammanfattande bedömning.....	6

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisionens uppgift är att ge förbundsfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bl.a. i kommunallagen 6 kap.

Enligt God revisionsred ska den grundläggande granskningen innehålla:

- ▶ Översiktlig granskning av måluppfyllelse.
- ▶ Översiktlig granskning av styrning och intern kontroll.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionsred samt risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsred. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Har styrelsen tillräcklig styrning av verksamheten?
- ▶ Säkerställs ekonomi i balans?
- ▶ Finns ändamålsenlig internkontrollprocess?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser förbundsstyrelsen. I tid avgränsas granskningen till verksamhetsår 2024. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av kommunallagen, god revisionsred samt fullmäktiges mål- och budget för 2024.

1.5. Genomförande

Granskningen har genomförts genom löpande insamling av fakta och iakttagelser, tex via styrelsens protokoll, delårsberättelse, årsredovisning och tillhörande underlag.

2. Granskningsresultat

2.1. Styrning av verksamheten

2.1.1. Iakttagelser

Förbundsfullmäktige har fastställt tre verksamhetsmässiga mål.

Förbundsfullmäktiges verksamhetsmål 2024

Tillståndsmål	Processmål
Svenskt Ambulansflyg är det självklara valet för samtliga regioner enligt medlemskapets innebörd.	Svenskt Ambulansflyg levererar tjänsten med god tillgänglighet och hög kvalitet och hög säkerhet.
Svenskt Ambulansflyg är en attraktiv arbetsgivare.	Svenskt Ambulansflyg är en attraktiv arbetsgivare.
Svenskt Ambulansflyg har god ekonomisk hushållning.	Svenskt Ambulansflyg bedriver och utvecklar en kostnadseffektiv verksamhet genom metoder, arbetsätt och utveckling av mätetal.

Källa: Svenskt ambulansflygs Plan och budget 2024 med plan för 2025 och 2026.

Av delårsrapporten, fastställd av styrelsen 24 oktober 2024 och godkänd av förbundsfullmäktige 7 november 2024, framgår att i revisionens rapport för 2023 påtalades att ett av fullmäktiges processmål inte var möjligt att följa upp: *"Alla regioner beställer samtliga flygambulanstransporter av Svenskt Ambulansflyg"*. Förbundsfullmäktige beslutade den 19 juni att ta bort det processmålet för 2024.

I delårsrapporten görs bedömningen per augusti med prognos för helåret att god ekonomisk hushållning kommer att uppnås. Det saknas dock prognos specifikt för de tre verksamhetsmålen för året. För ett mål framgår att uppföljning ska ske vid årets slut. För övriga mål framgår pågående och avklarade aktiviteter.

I årsredovisningen anges att styrelsen följer upp samtliga fullmäktiges tre verksamhetsmässiga mål och två finansiella mål. Förbundsstyrelsen bedömer att god ekonomisk hushållning delvis uppfylls vid en sammanvägd bedömning av förbundets verksamhetsmässiga och finansiella mål.

Av beskrivningen av måluppfyllelsen av verksamhetsmässiga mål framgår att utveckling av tidsmål och mätbarhet pågår för ett av målen samt att styrelsen för 2025 utvecklat mätbara indikatorer för ett annat mål. Som tidigare framförts i granskningar observeras att utformningen av verksamhetsmålen gör det svårt att utvärdera hur väl dessa uppnås. Målen presenteras som *"Tillståndsmål"* med tillhörande *"Processmål"* men saknar indikatorer som kan kvantifiera och mäta måluppfyllelse.

Förbundsfullmäktige fastställer övergripande mål i budget som styrelsen bryter ned i mätbara mål. Av årsredovisningen framgår att styrelsen brutit ned vissa av fullmäktiges tre mål i sju egna mål med tillhörande processmått. Dessa bedöms delvis uppnådda. Styrelsens fokusområden och nedbrutna mål följs upp separat av styrelsen i samband med delårsrapport och årsredovisning. Från 2024 redovisas uppföljningen även i förvaltningsberättelsen. Av årsredovisningen framgår att resultaten i måloppfyllelse 2024 använts som underlag för utveckling av styrelsens mål för 2025 med indikatorer till samtliga mål. I styrelsens *Plan och budget 2025* finns indikatorer till fullmäktiges tre tillstånds- och processmål. Indikatorerna (processmått) är mål för styrelsen men framgår inte i fullmäktiges *Plan och budget 2025*.

Under året har fullmäktige haft fyra protokollförda sammanträden varav ett extrainsatt. Styrelsen har haft sju sammanträden varav ett extrainsatt. Fullmäktige och styrelsen har löpande informerats om förbundets verksamhet med verksamhetsstatistik, riskbedömning och ekonomisk rapportering. Under året har förbundsordningen med fördelningsmodell reviderats.

2.2. Ekonomi i balans

2.2.1. Iakttagelser

Förbundsfullmäktige har i *Plan och budget 2024* beslutat om följande finansiella mål för god ekonomisk hushållning:

- ▶ KSA ska klara den löpande driften under året utan att behöva uppta lån alternativt begära in kapitaltillskott från medlemmarna.
- ▶ KSA ska redovisa ett årligt överskott motsvarande 2 % av omsättningen.

Förbundet ska även i enlighet med kommunallagens krav på ekonomi i balans uppvisa positivt balanskravsresultat. Balanskravet är centralt för god ekonomisk hushållning och innebär att kommunalförbundets budget och årliga utfall ska vara positiva och att underskott ska återställas kommande år, såvida fullmäktige inte beslutar om annat och hänvisar till "synnerliga skäl".

Av delårsrapporten 2024 framgår att förbundet för uppstartsåret 2022 hade resultatunderskott på 60,4 mkr. Fullmäktige beslutade återställa underskottet och hänvisade till synnerliga skäl med en återställandeperiod på 10 år. Revisionen konstaterade att åberopandet av synnerliga skäl i detta fall inte är förenligt med lagens intentioner och att återställandet bör genomföras under 3 år.

Förbundsstyrelsen beslutade i juni 2023 att godkänna en inriktning av åtgärder och gav förvaltningen i uppdrag att göra genomlysning av kostnader och utreda möjligheter vid försäljning av tillgångar och tjänster. Arbete med åtgärder har pågått sedan dess och var en orsak till det positiva resultatet för 2023 (+9,5 mkr) som innebar att återställandet av underskottet påbörjades och i december 2023 var kvarstående underskott -50,9 mkr. Med hänsyn till resultatet för perioden per augusti 2024 (+11,0 mkr) skulle återstående underskott att återställa vara -39,9 mkr.

Styrelsen har sedan tidigare, 2023-01-09, tecknat checkkredit för hantering av likvida medel. Under perioden har checkkrediten nyttjats.

Av delårsrapporten framgick att förbundet för perioden inte behövt uppta lån alternativt begära in kapitaltillskott från medlemmarna för att klara den löpande driften och förbundet redovisade positivt resultat per augusti på +11,0 mkr att jämföra med budgeterat överskott på 4,7 mkr. De finansiella målen bedömdes vara uppnådda för perioden. Prognosen för helåret var ett resultat på +10,0 mkr och att förbundet inte skulle behöva ta lån alternativt begära in kapitaltillskott från medlemmarna för att klara löpande drift. Bedömningen var att de finansiella målen skulle uppnås vid helåret.

Av årsredovisningen framgår att förbundet redovisar positivt balanskravsresultat för 2024. Redovisat resultat för årsbokslutet uppgår likt balanskravsresultatet till +10 468 tkr. För finansiering av löpande utgifter har inga tillgångar sålts och i resultatet finns inga realisationsresultat. Förbundet har ett negativt balanskravsresultat från 2022 som ska återställas. Förbundsfullmäktige beslutade med hänvisning till synnerliga skäl om återställande av underskottet inom en 10-årsperiod och det positiva resultatet för 2024 ger ett fortsatt återställandet av 2022-års negativa resultat. Kvar att återställa för perioden 2025-2032 är 40 447 tkr. Revisorerna har tidigare kommenterat att åberopandet av synnerliga skäl inte är förenligt med lagens intentioner och att återställandet bör genomföras under tre år.

I årsredovisningen följs de två finansiella målen upp och de bedöms uppnådda. Följande information framgår; förbundets resultat för året uppgick till +10,5 mkr vilket är 3,4 mkr bättre än budget. Som säkerhet har förbundet tecknat avtal om checkkredit för att hantera naturliga variationer av likvida medel. Lån för löpande drift alternativt kapitaltillskott från medlemmarna begärdes inte. Det framgår vidare att checkkrediten har nyttjats under räkenskapsåret.

2.3. Internkontrollprocess

2.3.1. Iakttagelser

EY har granskat förbundets administrativa interna kontroller 2024. De processer som granskats är väsentliga för den finansiella rapporteringen men i viss utsträckning även för verksamhetsstyrningen.

Granskningen av den interna kontrollen syftar till att bedöma processerna för väsentliga transaktionsflöden som påverkar den finansiella rapporteringen. Genom att identifiera och utvärdera väsentliga kontroller inom transaktionsflödena kan den finansiella granskningen riktas i högre utsträckning mot områden där risken för väsentliga fel är stor.

EY har granskat följande processer: bokslut, försäljning, avsättningar, lön, lager samt inköp med avseende på den interna kontrollen. Det har inte identifierats några väsentliga brister inom processerna för bokslutsprocessen, försäljning, avsättningar, inköp och löner. För löneprocessen noteras att förbättringar skett i rutinen kring löner efter synpunkter från 2023 och attestreglementet har uppdaterats. För lagerprocessen kvarstår emellertid utvecklingsområden inom intern kontroll, exempelvis går det inte att ta fram en komplett lagerlista med lagersaldon per lagerort. Av faktakontroll framgår att lagersaldo per bas är ett pågående arbete.

3. Sammanfattande bedömning

Utifrån översiktlig granskning är den sammanfattande bedömningen att förbundets verksamhet har skötts på ett i huvudsak ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Förbundets interna kontroll bedöms i huvudsak ha varit tillräcklig. Bedömningen grundas på nedanstående.

Granskningsområde och revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Har styrelsen en tillräcklig styrning av verksamheten?	Vissa oklarheter	Det är svårt att klart och tydligt spåra hur väl förbundets verksamhetsmål uppnås. Detta beror på avsaknaden av indikatorer och andra mätinstrument som skulle kunna visa på vilket sätt aktiviteterna/utvecklingen bidrar till att målen nås för året.
Säkerställs en ekonomi i balans?	Inga avvikelser	Förbundet har uppnått sina finansiella mål och ett positivt balanskravresultat för 2024. Det krävs vidare åtgärder för att återställa underskottet från 2022.
Förekommer en ändamålsenlig internkontrollprocess?	Vissa utvecklingsområden	Förbundet har en god intern kontroll, men vissa förbättringsområden har identifierats, exempelvis inom lagerprocessen.

Den övergripande bedömningen är att det *delvis* föreligger tillräcklig intern kontroll inom förbundet. Iakttagelserna som presenteras i denna rapport återges och summeras även i dokumenten "Granskning av årsbokslut 2024", "Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravet" samt "Det sakkunniga biträdets yttrande".

Stockholm 10 april 2025

Jan Darrell
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Bianca Cattermole
Verksamhetsrevisor, EY